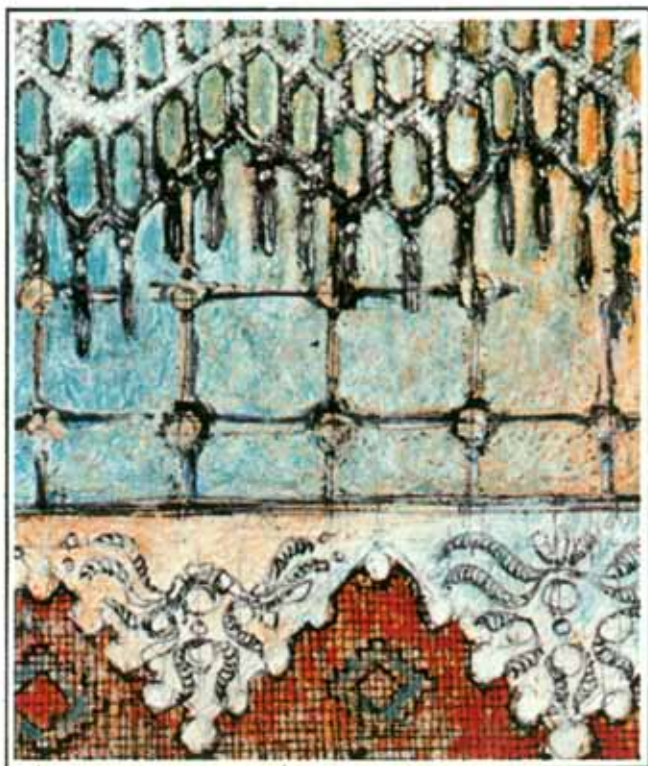

SİZİN
HİÇ BABANIZ
ÖLDÜ MÜ
Feride Çiçekoğlu

Feride Çiçekoğlu
SİZİN
HIÇ BABANIZ
ÖLDÜ MÜ?

TÜRK YAZARLARI

Dizgi
Serap Kılıç

Düzeltili
Nurten Sönmezcan

Montaj
Mine Sarıkaya

İç Baskı
Özal Basımevi

Kapak Baskı
Çetin Ofset

Cilt
Eko Ofset

1. basım: Aralık, 1990
2. basım: Nisan, 1991
3. basım: Eylül, 1991
4. basım: Aralık, 1992
5. basım: Kasım, 1994
6. basım: Ağustos, 2004

ISBN 975-510-241-8

© Feride Çiçekoğlu / Can Yayınları Ltd. Şti. (1990)

Feride Çiçekoğlu
SİZİN
HİÇ BABANIZ
ÖLDÜ MÜ?

ÖYKÜ

CAN YAYINLARI LTD. ŞTİ
Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0-212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax: 252 72 33
<http://www.canyayinlari.com>
e-posta: yayinevi@canyayinlari.com

**FERİDE ÇİÇEKOĞLU'NUN
CAN YAYINLARI'NDAKİ
KİTAPLARI**

SİZİN HİÇ BABANIZ ÖLDÜ MÜ? / *öykü*
SUYUN ÖTE YANI / *roman*
UÇURTMAYI VURMASINLAR / *roman*
100'LÜK ÜLKEDEN MEKTUPLAR / *öykü*

*Sizin hiç babanız öldü mü?
Benim bir kere öldü, kör oldum.*

Cemal Süreya

İÇİNDEKİLER

Öylece	11
Bülbülcü.....	23
Kimini Şahin Tırmalar	30
Bir Asansör Yolculuğu	36
Tarak	45
Radyatör Davası	65
Rastlantı	74
Balerin Sevgili	80
Su Sudur!	91
Gafrut	97
İhsan Sokağı	119
Düşük	137
Muhayyel Bir Mektup	152
Sizin Hiç Babanız Öldü mü?	160

ÖYLECE

— Dört kişiyiz, bir masa bulabilecek misin bize?

— Buyrun abi, yukarda aile salonumuz var.

— Yok canım, biz şurada bir yerde oturmak istiyoruz.

— Taze badem abi, vereyim mi?

— Dur hele yahu, bir oturalım, soluk alalım.

— Buyrun abi, şöyle geçin. Size bir sandalye daha alayım.

— En büyük Samsun, başka büyük yok!

— Yarın Samsunspor maçı mı var?

— Tam da gününe çatmışız.

— İyi işte, tam şamata.

— Bize bir büyük getir.

— Midye tava, kokoreç.

— Bir de roka salata.

— En büyük Samsun, başka büyük yok!

— Abi, sıcak ne yaptıralım?

— Sen bize önce kavunla peynir al.

— Nerede buranın eski hali...

— Hikmet'le gelirdik. On beş yıl mı oldu, yirmi mi?

— Sizi görmüştüm ben. Ağabeyimin üniversi-

teye girdiđi yıl...

Hikmet’le Aslı yürüyorlar. Hikmet’in saçları var o zamanlar. El ele tutuşmuşlar. Şöyle bir görüyor onları Suna. Annesinin kolunda. Dallarına su yürümüş. Tomurcuksuz. Onlarsa, erik çiçeği, badem çiçeği. Birbirlerini görüyorlar yalnızca. Beyođlu boydan boya çiçeğe durmuş. Çiçek Pasajı’nda bahar. Şimdilerde, anason kokusunda bile eylül hüznü var.

— Oh! Yine de güzel koktu.

— Koklayıp ilk kadehte kalırsın sen.

— Yok, bu gece öyle değil.

— En büyük Samsun, başka büyük yok!

— Dünyanın en güzel kokusu anason kokusu mu ne?

“En kavramı diyalektiğe aykırıdır,” dedi Hikmet. Ne zaman? Balık tutarken mutlaka. Nerelerde balık tutmadılar ki onunla: Paris’te, Mersin’de, İstanbul’da... Paris’te felsefe tartıştılar, Mersin’de grida balığını, İstanbul’da balık tutmaktan yıllarca uzak kalabileceklerini. Suna beş yıl düşlerinde çıkabildi balığa. Hikmet ne zaman balık tutabilecek? Ciđerleri böyle giderse belki hiç. Doğayla kaynaşmanın bir yolunu bulur o yine de. Avludan topladığı toz toprağı biriktirir, kutulara doldurur. Kavun karpuz çekirdekleri eker. Sabırla sular onları. Hikmet her şeyi sabırla yapar. Pencereden atıverirler aramada. Bozmaz moralini. Havalandırmada toplar dağılmış kutuyu. Yeniden yerleştirir. Bisküvi kolisinde kavun karpuz çekirdekleri boy verecek. Hikmet’in saçları boy vermeyecek.

Olsun. Bir şeyleri yeşertir o. Hikmet en doğrusunu yapar... Yapardı!

- En büyük Samsun, başka büyük yok!
- En güzel yeşil roka yeşili.
- En taze balık burada değil ama.
- Çiçek Pasajı yine de en İstanbul.

“En çok seni seviyorum,” dedi Aslı. “En çok beni sevmemelisin,” dedi Hikmet. En çok hiçbir şey sevilmemeliydi. Ama ille de en çok bir şeye bağlanmak gerekiyorsa, “kalıcı olan tek şey inançtır,” dedi Hikmet. Ve Aslı’nın tutkusuna dehşetli canı sıkıldı. Dayanamaz bu kız. Onun gözü önünde kendisine elektrik verirlerse... Askıya asarlarsa... Katlanamaz onun acı çektiğini görmeye. “Bak,” dedi, “kendimi düşünmüyorum da seni düşünüyorum. Nasıl taşıyım seni sırtımda?”

- En büyük Samsun, başka büyük yok!
- Abi, kokoreç kalmamış.
- Köfte olsun. Senin dişine daha iyi, değil mi Mehmet Ağabey?

Nereden biliyor Ömer? Nasıl öğrendi dişlerinin daha ilk günden bir tabanca kabzasıyla darma duman olduğunu? Kimselere anlatmadı ki o doksan iki günün öyküsünü. Bilen biri söylemiş olmalı. Üstelik abartarak besbelli. Artık Ömer için ‘en büyük’ Mehmet, şimdilik. Kırmızı-beyaz kukuletasıyla Samsunspor’un en büyüklüğünü haykırmak için ciğerlerini paralayan adama baktı. Adam ses geçirmez bir camın ardına kaydtı.

Kukuletası kasketleşti. Ömer'di bu!Bağırıyordu: “Yaşasın!..”, “Kahrolsun!..” Ömer çılgılığıyla yaşıtıp çılgılığıyla kahrediyordu. Göklere çıkarıp yerlerin dibine batırıyordu. Binlerce genç Ömer’le birlikte bağırıyordu.

- En büyük Samsun, başka büyük yok!
- Köfteleriniz abi.

“Köfte kokuyor, çıldırıyor olmalıyım,” diye düşündü Suna. “Al aslanım, köfte-ekmek. Kimseye bir lokma verdiğini görürsem, doğduğuna pişman olursun. Az önceki hiç kalır. Onlar da akıllarını başlarına toplasınlar. Konuşsunlar efendi efendi. Dur, ellerini çözeyim de rahat ye.” Çıldır-mamıştı demek. Gerçekten köfte kokusu. Ne zamandır burada? Kolu yok artık. Sağ kolu onun değil. Sağ kolu duvara kelepçeli. Göğsünde bir kâğıt. Üzerinde eğri büğrü harflerle: Y-S-T. ‘Yemek-Su-Tuvalet’ yasak anlamında. Hatırlayamadığı kadar uzun bir süredir yemek ve su verilmiyor Suna’ya. Tuvalete de götürülmüyor. Kâğıdı görmesine gerek yok harflerin anlamını çözmek için. Zaten ne kâğıdı, ne de yüzü duvara dönük bekletilen öbürlerini görebilir. Gözleri bağlı. Hepsinin. Öbürlerinin akşamdan akşama ya da sabah-tan sabaha hücreye indirildiklerinde açılıyor gözleri. Suna’nın açılmıyor. Yalnızca burun delikleri açık. Köfte kokusunu duyabilsin diye mi? Köfteden başka? Kan, pislik, yalvarma, çılgılık, sidik, kusmuk, tehdit... bir de... bir de kıpır kıpır balıklar... yosun, iyot kokusu. Hikmet dışarıda! Hikmet balık tutacak, Aslı kızartacak. Yaşam

sürecek.

— Bak! Yaşıyor hâlâ. Yaşlanmış ama.

— Bu kadıncağz ölürse buranın tadı hepten kaçar.

— Ölmez o.

— Bir şey istesek, çalar mı?

— Niye çalması?

— Çalabilir misiniz akordeonla: ‘Kimseye etmem şikâyet, ağlarım ben halime...’

Ağlıyor Aslı. Ne zaman ağlamıştı son kez? Derdini ancak ağlayarak anlatabilecek kadar bebekken olmalı. Beş kızın en küçüğüydü. Erkek çocuktan umut kesildiği için onu erkek evlat yerine koydular. “Erkek ağlamaz,” demediler, “Aslı ağlamaz,” dediler. Aslı kırık dökük bir şeyler hecelelemeye başladığından bu yana ilk kez ağlıyor. Hücrede yalnız olmasaydı utanır mıydı gözyaşlarından? Utanma duygusu kaldı mı? Nelerden utanır insan? Çıplaklıktan? Küfürden? İnsanlığın? ‘İnsan’ kavramının soyanları, küfredenleri de kucaklamasından utandı yalnızca, utandıysa eğer.

“Hayır,” dedi Aslı, “Hayır! Yalan söylüyor.” Duvarlara çarptılar başını, tekmelediler. İnatlaştı. “İnsan değilsiniz siz. Onu da çıkarmışsınız insanlıktan.” Sustular. Kaç kişiler? Niye sustular? İşaretliyorlar mı aralarında? Neden sonra, düzgün konuşan birisi sözcüklere basa basa bir soru sordu. Bu sesi ilk kez duyuyor Aslı. İyi eğitim görmüş biri olmalı. Diğerlerinden farklı. Küfürsüz soruyor. Ona soruyor: “Söyle kardeşim, zor kul-

landık mı sana?”

“Kullandınız elbette,” diyecek. Bileklerindeki, koltuk altlarındaki çürükleri gösterecek, askı izlerini. Parmaklarındaki yanıkları, kabloların bağlandığı yerleri. Elektrotların bağlandığı yerlere ıslak pamuk koymayı akıl edemiyorlar henüz. Halka halka küçülüp sivri, kıpkırmızı bir kan noktacığında biten oyuklar. Sonra gözlerinin çevresindeki mosmor halkalar. Tabanlarındaki yarıklar. Tuz basılmış, ilaçlı sularda yürütülmüş. Yine de falaka izleri. Derinin altında kan pıhtıları. Basamıyor tabanlarına. Ayakkabıları kırk iki numara, ayakları kırk altı. Haykıracak: “Siz yaptınız!”

Niye susuyor? Olamaz, susamaz o. En doğrusunu söylerdi hep. ‘En’ler olamayacağını söylerken bile en haklıydı.

Sonra sesini duyuyor onun. Gerçekten onun sesi mi?

“Yok abi, zor kullanmadınız.”

“Kimseye etmem şikâyet, ağlarım ben halime...”

- Nereden buldun bu kasvetli şarkıyı?
- Çok güzeldi, bir daha söyler miydiniz?
- Bayanlara birer gül vereyim mi abi?
- Ver hadi, bir de akordeon çalan hanıma...

“Sana gül getirmiştım, almadılar, yasakmış,” dedi kardeşi. “Kurutup mektubun arasına koy yapraklarını,” dedi Suna. Suna iki yıldır gül kokusuna hasret. Ara sıra birkaç kurutulmuş çiçek çıkar zarflardan. Koğuş bayram eder. Kırılıp

dökülmüş yapraklar elden ele dolaşır. “Neyin var? Keyifsiz gibisin. Üzülmeysin, ben çok iyiyim. İnan ki sandığınız kadar kötü değil burada olmak.” Kardeşi yutkundu. Bir gariplik var. Bu kız böyle kasılıp kalmazdı görüşe gelince. “Ağabeyim,” dedi, “ağabeyim...” Soluğu tıkaandı Suna’nın. Yakalanmış olamaz, hayır! Hem yakalansa bile...

Sonra patladı her şey. Dinamit sesi. Sular yarıldı. Balıklar paramparça. Yunuslar ağlıyor. Denizin üstü kıpkırmızı. Vurgun yedi bir sünger avcısı. Külçe gibi bedeni. Sular bulutlara varıyor. Bulutların üzerinde ölü balıklar. Bulutların üzerinde vurgun yemiş bir Suna.

Bağırılmış olmalıydı, görüşü kesildi. Suna’yi koğuşa götürdüler. Günlerce volta attı. Sanıyorlar ki Suna tek başına. Kimseler görmüyor ağabeyini. Ne oldu bu kıza böyle? Oysa koğuş bulaşğını bile eğlence ederdi. Karavanayı paylaşırdı şen şakrak. Bir karavana nohutun kabuklarını soyardı, herkes seferber. Amaç ezme yemek değil, şenlik eylemek. Kabuklar ayıklanır, nohutlar ezilir. Tuz, nane, karabiber, bolca limon. Akşama karavanaya katık. Bir keyifle yapılır, bir keyifle yenir, sanırsın rakı mezesi.

- Abi, meze ne alayım başka?
- Humus var mı, humus?
- Nereden çıktı şimdi humus?
- Ne bileyim, canım çekti...

Nasıl yaptın, nasıl? Toz toprakta kavun karpuz çekirdeği yetiştiren sen, nasıl ettin de soldurdun badem çiçeklerini? Paramparça ettin balıkla-

rımızı. İğneyi beceriksizce çekince kızardın bana. “Damağını parçalamadan çıkar,” derdin. Misinaları karıştırırdım boyuna. Lafa dalar kaçırdım oltanın kıpırtısını. Sabırla açardın misinaları. Sonuna kadar yürünürdü seninle. “Sonunu biz göremeyiz, ama olsun varsın,” derdin. Kahvaltı sonrası günün ilk sigarasından ilk nefesi çeker gibi yaşardın her ânı. İnan, yaralarımın kapanması, mesanemden, rahmimden gelen kanın kesilmesi onca zor olmadı. Önceleri kıpırdamıyordu sağ kolum. Senin misinaları açışın geliyordu gözümün önüne. Durmadan açıp kapatıyordum parmaklarımı. Voltalarda, sabahları, akşamları... İyileşecek, diyordum. İyileşmeli. İyimserliğime şaşıyorlardı. Sonra... Sonra beynimin yarısını göçürdün. En zordu onu yeniden tamamlamak. Parmaklarım gibi değildi, ayaklarım gibi değildi. Direniyordu durmadan. Neye yarar, diyordu. Yol uzun, yürüyebileceğinizden daha uzun. Ne zor oldu kuruyan fidanların dibindeki sürgünleri yeniden görebilmek. Yine sen mi yardım ettin görmeme yoksa? “Hiçbir şey görüldüğü gibi değildir, karşıtı içinde barındırır.” Neden kendi içindeki karşıtı göremedin? Niye ille de ‘en’ güvendiğin biri vardı ve o kendindin? Hani yanlıştı ‘en’ler?

- En büyük Samsun, başka büyük yok!
- Taze badem abi, vereyim mi?
- Ver hadi... Ne istersiniz başka?
- Taze soğan...

Aslı taze soğan yollayamaz Hikmet’e. Arada

çifte cam, ses telefon tutsağı. Görüş telinin iki yanından birbirine dokunabilmek de eskidenmiş. Olsun, sen yine de bak gözlerime. Yok, inan ki kırgın değilim. Gerçi yemyeşil değil artık hiçbir şey. Ama yaprakların bakır rengi de güzel. Hem, nasıl olsa hep birileri olacak nisan yeşiline çocuk şaşkınlığıyla bakan. Çamaşırlarını yolladın mı? Sigara almıyorlar artık dışarıdan. Kantinde varmış, parayı fazla yatırdım. Çok içme, n'olur. Hayır, öfkelenmiyor kimse sana. Biraz düş kırıklığı yalnız. Artık bir kambur var sırtında. Onunla yaşamayı öğreneceksin. Benim seni yarı yolda bırakacağımı düşünürdün nedense. Yok, çıkmıyoruz artık balığa. Suna ile denedik birkaç kez. Hiçbir şey tutamadık. Birkaç kayabalığı, o kadar. Sen gittin, balıklar da küstü. Hayır, küsmedim ben. En çok seni seviyorum yine de. Kızardın bana böyle deyince. Üşüyor musunuz? Bir kazak daha yollayayım mı? Dikkat et ciğerlerine. Düşünme beni, iyiyim. Çiçek? Olur, kurutur yollarım, mektubun arasında.

— Niye yoluyorsun gülün yapraklarını?

— Kâğıt mendil arasına koy, bastır iyice. Rengi kaçmıyor o zaman.

— Ona mı yollayacaksın? Sence hak ediyor mu hâlâ?

Sevgili Ömer.. Hep gürültülü sözcüklerle konuşan Ömer. Nasıl da küçümseyen bir ifade var yüzünde Hikmet'i sorarken. Sence öldü o. Adı anılamaz, çiçek yollanamaz, görüşüne gidilemez. Oysa sen hepimizden fazla yüceltirdin onu bir

zamanlar. Hep yüceltecek birilerini bulursun sen. Belki hepimiz öyleydik, kimbilir! Onun yerine hemen beni geçirmeseydin gözlerin yine de güler miydi böyle? Ama bilmiyorsun ki. Sesim titredi benim, haberin var mı? ‘Abi’ demedim onlara hiç, doğru. Ve bir tek ben biliyorum,onlara göre hiç boyun eğmemiş görünüyorum. Ama sesim titredi o bir an, hem de nasıl!

Bekletmişlerdi tam bir hafta, ayakta. Parmak uçlarını duvara dayatırlar, bekletirler öylece. Ayakların açıktadır, duvardan güç alamazsın. Ama bütün bütüne ortalıkta olmadığını da bilirsin gözbağına karşın. Hepsi hesaplanmıştır. Duvara dayanmaya kalktığın ânı gözetler biri. Ya da yuvarlanıp yere düşmeni. Gelip tekmeler böğürlerini. Tekmelerden değil de, duvara sığınma isteğinin keşfedilmiş olmasından incinirsin.

Önce dişlerini sıkarsın. Çişini kaçırmamaya çalışırsın. Bir istedikleri de odur çünkü. Sonra hiçbir şeyini sıkamaz olursun, dişlerini bile. Ayakta uyunur mu? Hem de parmak uçların duvara dayalı? Uyunur be Ömer! Uyunurmuş. Düşüverirsin. Bir anlık düşünden tekmelenerek uyanırsın. Öyle yeşil çayırlar, mavi gökler filan da görmezsin düşünde. Döşeksiz bir hücre görürsün yalnızca. Götürseler, hücreye götürseler. Yatıversem beton zemine. Uyusam, bir anlık uyusam. Bir uyuyabilsem... Tam bir hafta. Bekletmişlerdi böyle.

Geldiler sonra. Kaç kişiydiler? Bilmiyorum. Bir şeyler konuştular aralarında. “Atın hücreye, biraz kendine gelsin. Geberip gidecek elimizde,” dedi biri. Gittiler. İçlerinden biri geri dönüyor. “Yürü lan!” diyor. Anahtar şakırtısı. Hücreye

götürecekler. Hücre... Uyku!

Mutluluğun resmini yap deseler, hücreyi çizdim o an, inanır mısın? Sana kâbus gibi gelir o hücre. Şimdi bana bile öyle. Ama o an mutluluk hücreydi, düşünebiliyor musun? Ardımda anahatar şangırtısı, önde ben, gidiyoruz. Tanımadığım bir ses durduruverdi.

“Cezalıydı bu, nereye götürüyorsun?”

“Hücreye girecekmiş.”

“Ne hücre, ameliyata girecek o şimdi.”

Ameliyat... Kayışlar... Kablolar... Sopalara...

Falaka sopalalarının kalından inceye adları vardır, bilir misin Ömer? En kalınına ‘tulumba tatlısı’ derler. Güm güm iner, tok seslerle. Uyuşursun. Tabanlarından beynine bir duman yayılır. Boğulursun dumanın içinde. Sonra oklavayla hamur açar gibi açarlar ayaklarını. Kan toplanmasın diye. Patlar tabanların. İyidir patlaması. Kangren olmaz kan toplanmayınca. Uyuşur iyice. Uyuşması da iyidir. Acı yalnızca kulaklarından patlayıp çıkar artık. Tabanların hissizleşir. Sen uyuştukça sopayı inceltirler. Vezirparmağı, kadayıf... En incesi yok mu, o en incesi! Uyuşan tabanlarına keskin bir ısıklık çalarak yapışır. Vıjj... vıjj... Her inişinde uyuşan tabanların, bıçak bıçak uyanır. Sırf ayak tabanı olursun. Başın, yüreğin, karnın hepsi ayak tabanında.

Ameliyat... Hani hücreye gidiyordum?

“Konuşacak mısın lan? Ameliyathaneye alalım mı yoksa?”

İşte o an Ömer! O ânı silsem, atsam, jiletle kazısam. O zaman senin, diğerlerinin adlarını, onurumdan gayrısını nasıl kazıdıysam, şimdi de o

ânı öyle kazıyıp atabilsem.

“Söyleyecek bir şeyim yok efendim.”

Sesim kırık dökük.

“Efendim,” dedim üstelik. “Efendim,” dedim. Yaltaklandım! Ne oldu günlerdir gür çıkan sesi-me? Fark edecekler. “Tam zamanıdır,” diyecekler. Nasıl yaptım bunu? Nasıl küçülebildim bu kadar?

“İyi, atın hücreye de akli başına gelsin. Bak sana iki saat süre. Düşün taşın. Ya ötersin ya da...”

İşte böyle Ömer. O anda üsteleselerdi ne olurdu? Bilinmez. Ama belki beni de silkeleyip atıverirdin, Hikmet’i yaptığın gibi. Hikmet’in sesi o bir anda, o en zayıf anda yakalanmasaydı ne olurdu? Belki büsbütün ilahlaştırırdın onu. Belki değil, mutlaka. Putlaştırırdın iyice. Tapardın ona.

Ta ki senin gözünde ‘en büyük’ olmaktan, ‘en aşağılık’ olmaya düşene, tökezleyene dek!

— En büyük Samsun, başka büyük yok!

— Sen yollamayacak mısın gülünün yapraklarını?

— Ben başaşağı asıp kurutacağım bu gülü.

Belki boynunu büker biraz. Kokusu kaçır.

Ama soluk da olsa rengi kalır geriye.

Çıkınca, çıkabilirse eğer, ağabeyime veririm. Öylece.

Ankara-1986

SİZİN HIÇ BABANIZ ÖLDÜ MÜ

Feride Çiçekoğlu

Sizin Hiç Babanız Öldü mü, 1980-90 dönemini kapsayan on bir öyküden oluşuyor. Kokulardan, renklerden, seslerden yola çıkarak yapılan zaman geçişleriyle ve yazarın mimarlık birikiminin getirdiği görsel bir dille işlenen bu öykülerde, bir sinema tadı da bulacaksınız. *Uçurtmayı Vurmasınlar* adlı romanıyla tanıdığınız *Feride Çiçekoğlu*, yitip giden fiziksel çevreden, tarihi ve kültürel değerlerden, baskı ve işkenceye, açlık grevlerine kadar 80-90 döneminin gündemini oluşturan sorunları ayrıntı ve gözlem zenginliğiyle yansıtıyor. Anlatılanlar ne kadar trajik olursa olsun, yazar, ironik yanını hiçbir zaman elden bırakmıyor. Okuyunca göreceksiniz, buruk da olsa bir gülümseme kalacak sizde.

Kapak resmi: ZAFER ALDEMİR

ISBN 975-510-241-8

9 789755 102412 >